

Efikasnosti fungicida u suzbijanju primarnih infekcija parazitom *Blumeriella jaapii* (Rehm.) V. Arx. u dolini Toplice

Sanja Perić

Viša poljoprivredno-prehrambena škola u Prokuplju

Abstract:

*Perić, S.: Efficiency of fungicide in eradication of primary infection with parasite *Blumeriella jaapii* (Rehm.) V. Arx. in Toplica valley. Proceeding of the 8th Symposium of flora of Southeastern Serbia and Neighbouring Regions, Nis, 2005.*

In this paper are presented results of investigation of efficiency of fungicide *triforin*, *benomil* + *mankozeb* and *dodin* in eradication of primary infection with parasite of sour cherry leaves *Blumeriella jaapii*.

Key words: *Blumeriella jaapii*, sour cherry, leaves, fungicide.

Uvod

Blumeriella jaapii svake godine u uslovima Toplice, u manjoj ili većoj meri prouzrokuje specifične promene na lišću višnje prouzrokujući prevrmeno opadanje celokupne lisne mase. Primarna zaraza kao i rane sekundarne zaraze na području Toplice gotovo uvek imaju epifitotičan karakter. Stoga smo pratili razvoj askusnog stadijuma ovog parazita u opalom i prezimelom lišću iz prethodne godine sa jačim simptomima oboljenja. Pregled uzoraka vršen je dva puta nedeljno, tokom marta, aprila i maja meseca. Na osnovu utvrđenog momenta sazrevanja i oslobađanja askospora, praćenja fenofaze razvoja višnje i analize klimatskih faktora odredili smo rok za prvo tretiranje. Vreme ostalih prskanja odredili smo prema razvoju bolesti, klimatskim uslovima i vrednostima primenjenih fungicida u prvom prskanju, što nam je bio i prvi cilj. Krajnji cilj naših eksperimentalnih ispitivanja bio je da na osnovu dobijenih dvogodišnjih rezultata utvrdimo fitofarmakološke vrednosti nekih fungicida u suzbijanju parazita lista višnje (*B. jaapii*).

Materijal i metode

Ispitivanja su obavljena tokom 2000. i 2001. godine u lokalitetu Prokuplje područje zadruge "Đurevac". Sorta u zasadu je oblačinska višnja stara 11 godina. Sistem gajenja, krošnja u obliku vaze, rastojanje 4m x 3m. U ogledu su zastupljene 4 varijante. Tri varijante su sa fungicidima a četvrta varijanta je kontrolna. Sve varijante zastupljene su u četiri ponavljanja sa po tri stabla u svakom ponavljanju po blok sistemu. Aplikacija fungicida obavljena je u precvetavanju i punom listanju. Ispitivana je efikasnost sledećih fungicida: *triforin* (Saprol - 0,125%), *benomil* + *mankozeb* (Benfungin - 0,1% + Mankogal - 0,25%) i *dodin* (Melprex S 65 - 0,1%). Tretiranja su obavljena 03. 05 i 18. 05. 2000. god., i 21. 04., 06. 05. i 20. 05. 2001. godine. Prskanja su vršena leđnom prskalicom uz utrošak 1000 litara vode po 1 ha.

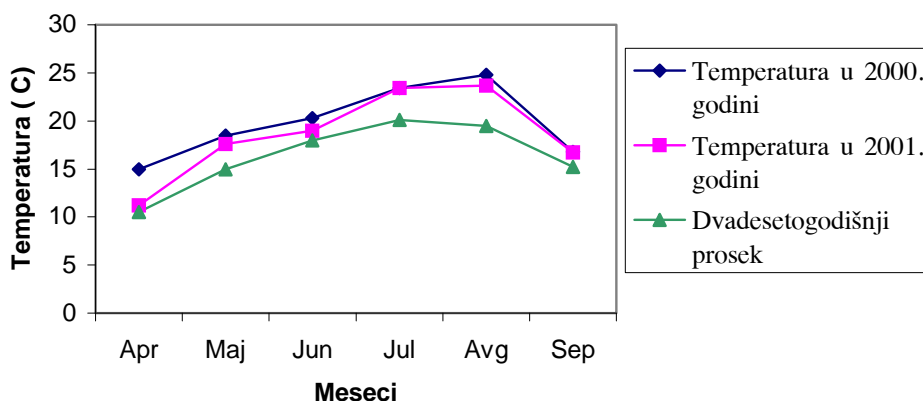
Ocenjivanje inteziteta zaraze obavljeno je u trećoj dekadi jula 25. 07. 2000., odnosno 29. 07. 2001. godine, brojanjem 400 listova po varijanti. Uzorak listova uziman je sa svih strana stabla i istih visina. Procenat oboljenja izračunat je po formuli $M c K i n n e y-a$. Ocena efikasnosti fungicida u

suzbijanju *B. jaapii* izvršena je na osnovu procenta obolelih listova u odnosu na broj pregledanih i zdravih.

Analizom meteoroloških podataka (tab. 1, sl. 1 i 2) može se zaključiti da je termo-higrometrijski faktor za parazita bio jako nepovoljan u 2000.

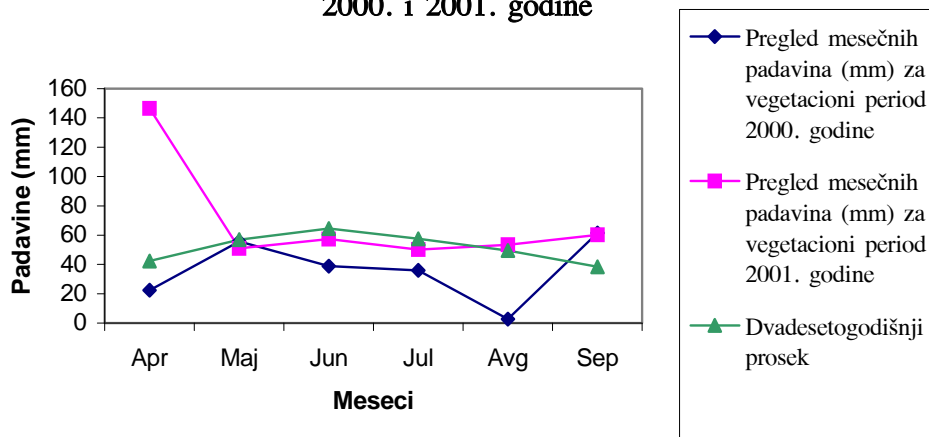
godini kada je bio najsušniji period za zadnjih 56 godina (april, 22,4 mm). Zato je u ovoj godini registrovana slaba pojava primarnih i ranih sekundarnih infekcija.

Pregled srednjih mesečnih temperatura za vegetacioni period u 2000. i 2001. godini

Slika 1. Klimatogram 1

Pregled mesečnih padavina (mm) za vegetacioni period 2000. i 2001. godine

Slika 2. Klimatogram 2

Tabela 1. Srednje mesečne temperature vazduha (C°) i količina padavina (mm) za vegetacioni period 2000 i 2001 godine Prokuplje.

meseci godine	Srednja mesečna temperatura (C°)			Količina mesečnih padavina (mm)		
	2000	2001	20-god. prosek	2000	2001	20-god. prosek
April	15,0	11,2	10,5	22,4	146,5	42,4

Maj	18,5	17,6	15,0	55,7	50,9	56,8
Juni	20,3	19,0	18,0	38,8	57,3	64,5
Juli	23,4	23,4	20,1	35,9	50,1	57,6
Avgust	24,8	23,7	19,5	2,7	53,3	49,5
Septembar	16,8	16,7	15,2	61,5	60,2	38,6

Druga godina naših ispitivanja se bitno razlikuje od prethodne, u pogledu termo-, a posebno higrofaktora. April je bio najkišoviti mesec za zadnji 114 godina (od kada se mere meteorološki podaci u Srbiji (146,5 mm). U ovoj godini imali smo najranije primarne infekcije jakog inteziteta i vidljive znake bolesti krajem aprila i početkom maja meseca. U toj godini bolest je imala epifitotičan karakter. Procenat infekcije lista bio je

70,3%, a u prethodnoj samo 21,4%. (**tab. 1, sl. 1 i 2**)

Rezultati i diskusija

Efikasnost ispitivanih fungicida u 2000. i 2001. godini u suzbijanju patogena *Blumeriella jaapii* prikazani su u **tabeli 2**.

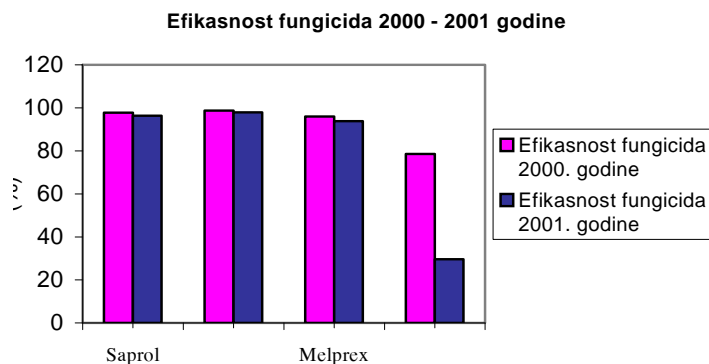
Tabela 2. Efikasnost fungicida u suzbijanju *Blumeriella jaapii* 2000. i 2001. god. Prokuplje

God.	Varijante	Naziv preparata	Koncentracija %	% zaraze x	% Efikasnost x	Vreme tretiranja	Vreme ocenjivanja
2000	V ₁	Saprol	0,125	2,3	97,7	03.05.	25.07.
	V ₂	Benfungin+ Mankogal	0,25	1,2	98,8		
	V ₃	Melprex	0,1	4,1	95,9	18.05.	
	V ₄	Kontrola	-	21,4	-		
2001	V ₁	Saprol	0,125	3,7	96,3	21.04.	29.07.
	V ₂	Benfungin+ Mankogal	0,25	2,1	97,9	06.05.	
	V ₃	Melprex	0,1	6,2	93,8	20.05.	
	V ₄	Kontrola	-	70,3	-		

Svi ispitivani fungicidi u 2000. i 2001. godini ispoljili su visoku efikasnost u suzbijanju primarnih i ranih sekundarnih infekcija od prouzrokovaca *B. jaapii* (Grafikon 1). Najveću efikasnost u obe godine ispoljila je kombinacija fungicida **benomil + mankozeb**, preparati **Benfungin + Mankogal** u koncentraciji 0,25%, a postignuta efikasnost je 98,8% u 2000., odnosno 97,9% u 2001. godini. Na drugom mestu je pojedinačni fungicid **triforin**, preparat **Saprol**, a njegova efikasnost u 2000. je 97,7%, a u 2001. godini 96,4%. Najmanju efikasnost pokazao je preventivni fungicid **dotin**, preparat **Melprex S-65** sa efikasnošću 95,9% u 2000. i 93,8 u 2001. godini.

Infekcij stabala u kontrolnoj varijanti u ove dve godine ispitivanja se bitno razlikuje. U 2000. iznosila je 21,4%, a u 2001. godini 70,3%. U prvoj godini ispitivanja koja je bila izrazito sušna ukupno je izvršeno dva tretiranja, a u 2001. izrazito kišovitoj obavljeno je tri tretiranja.

Sve ovo nam ukazuje da u izuzetno sušnim uslovima (2000. god.) kada su nepovoljni uslovi za patogena broj tretiranja se može smanjiti pa čak i izostaviti. Za postizanje visoke efikasnosti dovoljna su dva tretiranja. U uslovima dugog kišnog perioda broj tretiranja se povećava (3 - 4) u cilju suzbijanja primarnih i ranih sekundarnih zaraza, sprečavanja epifitocija.

Slika 3. Grafički prikaz efikasnosti fungicida u toku 2000. i 2001. godine

Zaključak

Patogen *Blumeriella jaapii* u uslovima Toplice u izrazito kišovitim godinama predstavlja ekonomski najznačajnijeg parazita višnje.

Hemijskim suzbijanjem primarnih i ranih sekundarnih zaraza, u fazi precvetavanja i listanja višnje rešava se problem ovog parazita.

Svi ispitivani fungicidi, pojedinačni i kombinacije sistemskih i protektivnih ispoljili su visoku efikasnost u obe godine u suzbijanju parazita *Blumeriella jaapii*.

Najveću efikasnost ispoljila je kombinacija **benomil + mankozeb**, preparat **Benfungin + Mankogal** u koncentraciji 0,25%, postignuta efikasnost u 2000. iznosila je 98,8%, a u 2001. godini 97,9%.

Nižu efikasnost ispoljio je pojedinačni sistemski fungicid **triforin**, preparat **Saprol** u koncentraciji 0,1%, zabeležena efikasnost je 97,7% u 2000. i 96,3% u 2001. godini.

Najmanju efikasnost ispoljio je preventivni pojedinačni fungicid **dodin**, preparat **Melprex S-65** čija efikasnost je iznosila 95,9% u 2000. odnosno 93,8% u 2001. godini.

Kombinacija sistemskog i protektivnog fungicida (**benomil + mankozeb**) je utoliko vrednija što se njenom primenom omogućava veoma uspešna zaštita i od parazita cveta višnje (*Monilinia laxa*).

Pri izboru fungicida za suzbijanje parazita *Blumeriella jaapii* mogu se koristiti svi ispitivani fungicidi, a prednost treba dati kombinaciji sistemskih i protektivnih fungicida.